

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 22 d.(*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Tiesioginiai mokesčiai – ?sisteigimo laisvė – ?vairių valstybių narių ?monių jungimasis, skaidymas, turto perleidimas ir apsikeitimas akcijomis – Direktyva 90/434/EEB – 8 straipsnis – Apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris – Dėl šio sandorio padidėjusi turto vertė – Apmokestinimo atidėjimas – Turto vertės sumažėjimas vėliau perleidžiant gautus vertybinius popierius – Rezidavimo vietos valstybės apmokestinimo kompetencija – Skirtingas vertinimas – Pateisinimas – Apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybių narių išsaugojimas“

Sujungtose bylose C-327/16 ir C-421/16

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) 2016 m. gegužės 31 d. ir 2016 m. liepos 19 d. dviem sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2016 m. birželio 10 d. ir 2016 m. liepos 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Marc Jacob

prieš

Ministre des Finances et des Comptes publics (C-327/16)

ir

Ministre des Finances ir des Comptes publics

prieš

Marc Lassus (C-421/16)

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, einantis pirmosios kolegijos teisėjo pareigas, teisėjai C. G. Fernlund (pranešėjas), A. Arabadjiev ir E. Regan,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2017 m. rugsėjo 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. Jacob, atstovaujamo advokatas E. Ginter ir J. Bellet,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, E. de Moustier ir S. Ghiandoni,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard,

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos J. Heliskoski,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson ir N. Otte Widgren, H. Shev ir F. Bergius
- Europos Komisijos, atstovaujamos N. Gossement ir W. Roels,

susipažinęs su 2017 m. lapkričio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimas

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1990 m. liepos 23 d. Tarybos direktyvos 90/434/EEB dėl bendros mokesčių sistemos, taikomos valstybių narių jungimui, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis (OL L 225, 1990, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas, 9 sk., 1 t., p. 142), iš dalies pakeistos Aktu dėl Norvegijos Karalystės, Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų (OL C 241, 1994, p. 21), pritaikytu 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 95/1/EB, Euratomas, EAPB (OL L 1, 1995, p. 1) (toliau – Jungimosi direktyva), 8 straipsnio ir SESV 49 straipsnio išaiškinimo.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant M. Jacob ginčą su *Ministre des Finances et des Comptes publics* (finansų ir viešųjų sąskaitų ministras, toliau – mokesčių administratorius) ir mokesčių administratoriaus ginčą su M. Lasus dėl mokesčių administratoriaus sprendimų apmokestinimo dėl apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio padidėjusi turto vertė, kai vėliau buvo perleidžiami šie vertybiniai popieriai.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Jungimosi direktyvos pirmoje, ketvirtoje ir aštuntoje konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„<...> tam, kad Bendrijoje būtų sukurtos analogiškos vidaus rinkai sąlygos ir kad būtų užtikrintas bendrosios rinkos sukurimas bei efektyvus jos veikimas, gali būti reikalingi valstybių narių jungimasis, skaidymas, turto perleidimas ir keitimasis akcijomis; kadangi šios operacijos neturėtų apsunkinti apribojimai, kliūtys ar suvaržymai, atsirandantys, visų pirma, dėl valstybių narių mokesčių nuostatų; kadangi dėl to būtina nustatyti tokioms operacijoms taikytinas konkurencijos požiriu neutralias mokesčių taisykles, kad žmonės galėtų prisitaikyti prie bendrosios rinkos reikalavimų, ir tarptautiniu lygiu padidėtų jų gamybiniai pajėgumai ir konkurencingumas;

<...>

<...> bendroje mokesčių sistemoje turėtų būti vengiama taikyti mokesčius jungimuisi, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis kartu apsaugant valstybės narės, kurioje yra perleidžiančiojo arba gytojo žmonės, finansinius interesus;

<...>

<...> gaunančiosios arba gyjančiosios žmonės vertybinių popierių paskirstymas perleidžiančiosios žmonės akcininkams savaime nesukelia tokio akcininkų apmokestinimo.“

4 Pagal šios direktyvos 1 straipsnį „kiekviena valstybės narė taiko šią direktyvą jungimuisi, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis, jeigu juose dalyvauja dviejų arba daugiau

valstybi? nari? ?mon?s“.

5 Min?tos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

d) „keitimasis akcijomis“ – tai operacija, kuria ?mon? ?sigyja kitos ?mon?s kapitalo dal?, kuri suteikia jai daugum? bals? toje kitoje ?mon?je, mainais už tos kitos ?mon?s akcininkams (už ši? akcinink? vertybinius popierius) išleistus vertybinius popierius, ir, jeigu taikoma, apmok?jim? grynais pinigais, kurio suma neviršija 10 % t? mainais išleist? vertybini? popieri? nominalios vert?s arba, jeigu nominalios vert?s n?ra, – j? buhalterin?s vert?s;

<...>

g) „?gytoji ?mon?“ – tai ?mon?[,], kurioje kita ?mon? pradeda valdyti kapital? vertybini? popieri? keitimosi b?du;

h) „?gyjan?ioji ?mon?“ – tai ?mon?, kuri pradeda valdyti kitos ?mon?s kapital? vertybini? popieri? keitimosi b?du;

<...>“

6 Tos direktyvos 3 straipsnyje nurodyta:

„Šioje direktyvoje „valstyb?s nar?s ?mon?“ yra ?mon?, kuri:

a) yra vienos iš šios direktyvos priede nurodyt? form?;

b) pagal valstyb?s nar?s mokes?i? ?statymus mokes?i? tikslais yra laikoma tos valstyb?s nar?s rezidente, ir pagal su tre?i?ja valstybe sudaryt? dvigubo apmokestinimo išvengimo sutart? mokes?i? tikslais n?ra laikoma ne Bendrijos rezidente;

c) be to, jai nustatyta prievol? mok?ti vien? toliau nurodyt? mokes?i? be galimyb?s pasirinkti arba b?ti atleistas [atleistai]:

<...>

– *impôt sur les sociétés* Pranc?zijoje,

<...>

– *impôt sur le revenu des collectivités* Liuksemburge,

<...>

arba kuriuo nors kitu mokes?iu, kuris pakeist? bet kur? iš pirmiau nurodyt? mokes?i?.“

7 Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Jungimo, skaidymo arba keitimosi akcijomis metu gaunan?iosios arba ?gyjan?iosios ?mon?s kapitalui atstovaujan?i? vertybini? popieri? paskirstymas perleidžian?iosios arba ?gytosios ?mon?s akcininkui mainais už pastarosios ?mon?s kapitalui atstovaujan?ius vertybinius popierius savaime nesukelia tokio akcininko pajam?, pelno arba turto vert?s padid?jimo pajam?.

apmokestinimo.

2. Valstybės narės 1 dalį taiko, jeigu akcininkas gautiems vertybiniais popieriais mokesčių tikslais nepriskiria didesnės vertės negu ta, kuri vertybiniai popieriai, kuriais buvo apsieista, turėjo prieš patjungimą, skaidymą arba keitimą akcijomis.

1 dalies taikymas netrukdo valstybės narės turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusių paskesnio perleidimo metu, apmokestinti taip, kaip ir turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusių dėl iki įgijimo turto vertybinių popierių perleidimo.

<...>“

Tarptautinių sutarčių teisė

8 1964 m. kovo 10 d. Prancūzijos ir Belgijos sutarties, kuria siekiama išvengti dvigubo apmokestinimo ir nustatyti abipusės administracinės ir teisinės pagalbos pajamų mokesčių srityje taisyklės, 18 straipsnyje numatyta:

„Jeigu išdėstytuose šios sutarties straipsniuose nėra nurodyta kitaip, vienos iš Susitariančiųjų Valstybių rezidentų pajamos yra apmokestinamos tik šioje valstybėje.“

9 Prancūzijos Respublikos vyriausybės ir Didžiosios Britanijos Karalystės ir Šiaurės Airijos vyriausybės sudarytos sutarties, pasirašytos Londone 1968 m. gegužės 22 d., kuria siekiama išvengti dvigubo apmokestinimo ir kovoti su pajamų mokesčių vengimu (toliau – Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos sutartis), 13 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta:

„3. Pajamos, gaunamos iš bet kokio kito turto, neapibrėžto 1 ir 2 dalyse, perleidimo, apmokestinamos tik toje Susitariančiojoje Valstybėje, kurios rezidentas yra turtą perleidęs asmuo.

4. Nepaisant 3 dalies nuostatų, fizinio asmens, kuris yra vienos iš Susitariančiųjų Valstybių rezidentas, pajamos, gautos perleidus daugiau nei 25 % bendrovės, kuri yra kitos Susitariančiosios Valstybės rezidentė, akcijų, kurias tiesiogiai arba netiesiogiai turėjo jis pats arba kartu su asmenimis, susijusiais su juo giminytės ryšiais, yra apmokestinamos šioje kitoje Susitariančiojoje Valstybėje. Šios dalies nuostatos taikomos tik tuo atveju, jeigu:

a) fizinis asmuo yra kitos Susitariančiosios Valstybės pilietis ir neturi pirmosios Susitariančiosios Valstybės pilietybės ir

b) fizinis asmuo tam tikrą laikotarpį per pastaruosius penkerius metus iki akcijų perleidimo buvo kitos Susitariančiosios Valstybės rezidentas.

Šios dalies nuostatos taip pat taikomos pajamoms, gautoms perleidus kitas teises į šią bendrovę, kurioms pajamų iš kapitalo apmokestinimo tikslais pagal šios kitos Susitariančiosios Valstybės teisės aktus taikoma tokia pati tvarka, kaip ir pajamoms iš akcijų perleidimo.“

Prancūzijos teisė

10 *Code général des impôts* (Bendrasis mokesčių kodeksas, toliau – BCGI) 92B straipsnio II dalies 1 punkte pagal jo redakciją, taikytiną turto vertės padidėjimo pajamoms, kurių apmokestinimas atidėtas 2000 m. sausio 1 d., nustatyta:

„Nuo 1992 m. sausio 1 d. arba 1991 m. sausio 1 d. vertybinių popierių perleidimo bendrovei, kuriai taikomas apmokestinimas pelno mokesčiu, atveju padidėjusios turto vertės, susidariusios dėl apsieitimo vertybiniais popieriais pagal galiojančius teisės aktus vykdytų viešojo akcijų

platinimo, jungimo, skaidymo, investicinio fondo prijungimo prie kintamojo kapitalo investicin?s bendrov?s sandor? arba vertybini? popieri? perleidimo bendrovei, kuriai taikomas apmokestinimas pelno mokes?iu, sandor?, apmokestinimas gali b?ti atid?tas iki to momento, kai vertybiniai popieriai, gauti ?vykdžius keitim?si, bus perleisti arba perpirkti <...>“

11 Pagrindini? byl? aplinkybi? klostymosi laikotarpiu taikytinoje CGI 160 straipsnio I dalies ir I ter dalies redakcijoje nustatyta:

„I. <...> Apmokestinant taip susidariusias turto vert?s padid?jimo pajamas taikoma vienintel? s?lyga – tiesiogiai arba netiesiogiai perleid?jo arba jo sutuoktinio, j? aukš?iau pagal giminyst?s linij? esan?i? giminai?i? ar ?p?dini? turimos teis?s ? peln? viršija 25 % šio pelno kuriuo nors momentu per pastaruosius penkerius metus. Vis d?lto, kai perleidžiama vienam iš šioje pastraipoje nurodyt? asmen?, turto vert?s padid?jimo pajamoms mokestis netaikomas, jeigu visos šios teis?s arba dalis j? n?ra perparduodamos tre?iajai šaliai per penkerius metus. Priešingu atveju pirmo perleid?jo turto vert?s padid?jimo pajamos apmokestinamos tais metais, kai teis?s buvo perparduotos tre?iajam asmeniui.

<...>

Tam tikrais metais susidariusi sumaž?jusi turto vert? atimama išimtinai iš to paties pob?džio padid?jusios turto vert?s, susidariusios per tuos pa?ius metus arba per paskesnius penkerius metus.

<...>

I ter. <...> 4. Padid?jusios turto vert?s, susidariusios nuo 1991 m. sausio 1 d. d?l apsikeitimo akcijomis ?vykdžius ?mon?s, kuriai taikomas ?moni? pelno mokestis, jungimo, skaidymo arba vertybini? popieri? perleidimo jai sandor?, apmokestinimas gali b?ti atid?tas 92B straipsnio II dalyje numatytomis s?lygomis <...>“

12 Pagal CGI 164B straipsnio I dalies f punkto redakcij?, taikytin? 1999 m., Pranc?zijoje gautomis pajamomis laikoma „160 straipsnyje nurodyta padid?jusi turto vert? d?l ?moni?, kuri? buvein? yra Pranc?zijoje, akcinink? teisi? perleidimo“.

13 CGI 224bis B straipsnio redakcijoje, taikytinoje vertybini? popieri? perdavimui 1999 m., buvo numatyta:

„Pajamos, kurias d?l 160 straipsnyje nurodyt? akcinink? teisi? perleidimo gauna fiziniai asmenys, apmokestinimo tikslais nelaikomi Pranc?zijos rezidentais, kaip tai suprantama pagal 4B straipsn?, arba juridiniai asmenys ar organizacijos (nesvarbu, kokia j? forma), kuri? buvein? yra ne Pranc?zijoje, yra nustatomos ir apmokestinamos laikantis 160 straipsnyje numatytos tvarkos.“

Pagrindin?s bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C?327/16

14 1996 m. gruodžio 23 d. M. Jacob, Pranc?zijos rezidentas mokes?i? tikslais, perleido pagal Pranc?zijos teis? ?steigtos bendrov?s akcij? kitai pagal Pranc?zijos teis? ?steigta bendrovei už pastarosios bendrov?s akcijas. Pagal faktin?ms aplinkyb?ms klostantis taikytinus Pranc?zijos teis?s aktus per š? akcij? apsikeitimo sandor? susidariusios padid?jusios turto vert?s apmokestinimas buvo atid?tas.

- 15 2004 m. spalio 1 d. M. Jacob perk?l? savo rezidavimo mokes?i? tikslais viet? i? Pranc?zijos ? Belgij?.
- 16 2007 m. gruodžio 21 d. M. Jacob perleido visas d?l nagrin?jamo apsikeitimo sandorio gautas akcijas. Jas perleidus padid?jusi turto vert?, kurios apmokestinimas buvo atid?tas, buvo apmokestinta 2007 m., prid?jus delspinigius ir 10 % padidinim?.
- 17 2012 m. birželio 8 d. *Tribunal administratif de Montreuil* (Montr?jaus administracinis teismas, Pranc?zija) sprendimu buvo nuspr?sta atleisti nuo tokio papildomo pajam? mokes?io mok?jimo. 2015 m. geguž?s 28 d. *Cour administrative d'appel de Versailles* (Versalio administracinis apeliacinis teismas, Pranc?zija) panaikino š? sprendim? ir v?l pripažino mok?tinomis visas ?mokas, nuo kuri? M. Jacob buvo atleistas.
- 18 2015 m. spalio 1 d. M. Jacob pateik? kasacin? skund? *Conseil d'État* (Valstyb?s Taryba, Pranc?zija) ir nurod?, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamais nacionalin?s teis?s aktais, kuriais siekiama užtikrinti, kad Jungimosi direktyvos 8 straipsnis b?t? perkeltas ? Pranc?zijos teis?, buvo pažeisti šiuo 8 straipsniu siekiami tikslai. Šiuo klausimu M. Jacob teigia, kad pagal š? 8 straipsn? padid?jusios turto vert?s apmokestinimo momentas yra v?lesnis gaut? vertybini? popieri? perleidimas, o ne apsikeitimo akcijomis sandoris, nes šis sandoris yra tik tarpinis sandoris, kuris yra neutralus mokes?i? poži?riu.
- 19 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s nurodo, kad nagrin?jam? nacionalin?s teis?s akt? aiškinimas iš esm?s priklauso nuo Jungimosi direktyvos 8 straipsnio aiškinimo.
- 20 Šiomis aplinkyb?mis *Conseil d'État* (Valstyb?s Taryba) nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar min?tos [Jungimosi direktyvos] 8 straipsnio nuostatos turi b?ti aiškinamos taip, kad pagal jas tuo atveju, kai ?vykdomas apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris, patenkantis ? direktyvos taikymo srit?, draudžiamas apmokestinimo atid?jimo mechanizmas, pagal kur? numatyta, kad nukrypstant nuo taisykl?s, jog turto vert?s padid?jimo pajam? apmokestinim? nulemiantis ?vykis atsiranda padid?jusios turto vert?s susidarymo metais, padid?jusi turto vert? d?l apsikeitimo nustatoma ir apskai?iuojama sudarius apsikeitimo vertybiniais popieriais sandor? ir apmokestinama tais metais, kuriais atsiranda apmokestinimo atid?jimo pabaig? nulemiantis ?vykis, o tai gali b?ti, be kita ko, vertybini? popieri?, gaut? ?vykdžius keitim?si, perleidimas?
2. Ar [Jungimosi] direktyvos 8 straipsnio nuostatas reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jeigu apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris patenka ? direktyvos taikymo srit?, jomis draudžiama, kad iš apsikeitimo vertybiniais popieriais gaut? peln? (darant prielaid?, kad jis apmokestinamas) mokes?i? mok?tojo gyvenamoji valstyb? apmokestint? sudarant apsikeitimo sandor?, nors mokes?i? mok?tojas d?l šio apsikeitimo gaut? vertybini? popieri? perleidimo, kur? atliekant yra faktiškai apmokestinamas iš apsikeitimo gautas pelnas, dien? savo gyvenam?j? viet? mokes?i? tikslais yra perk?l?s ? kit? valstyb? nar??“

- 21 1999 m. gruodžio 7 d. M. Lassus, Didžiosios Britanijos rezidentas mokesi? tikslais nuo 1997 m., perleido pagal Liuksemburgo teis? ?steigta bendrovei turimas pagal Pranc?zijos teis? ?steigtos bendrov?s akcijas už pirmosios bendrov?s akcijas. D?l šio ?vykio buvo konstatuota padid?jusi turto vert?, kurios apmokestinimas pagal klostantis faktin?ms aplinkyb?ms galiojusius teis?s aktus buvo atid?tas.
- 22 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad po šio apsikeitimo sandorio M. Lassus ?sigijo kit? šios pagal Liuksemburgo teis? ?steigtos bendrov?s akcij?. 2002 m. gruodžio mėn. M. Lassus perleido 45 % turim? šios bendrov?s akcij?.
- 23 Nusprend?s, kad ?vykus šiam perleidimui buvo perleista 45 % akcij?, kurias M. Lassus gavo ?vykdžius min?t? apsikeitimo sandor?, Pranc?zijos mokesi? administratorius apmokestino atitinkam? 1999 m. konstatuot? padid?jusios turto vert?s, kurios apmokestinimas buvo atid?tas, dal?. Tod?l mokesi? administratorius papildomai M. Lassus apmokestino 2002 m. pajam? mokes?iu.
- 24 Gin?ydamas šiuos mokes?ius M. Lassus kreip?si ? *Tribunal administratif de Paris* (Paryžiaus administracinis teismas, Pranc?zija), šis jo ieškin? atmet?. Gav?s apeliacin? skund? *Cour administrative d'appel de Paris* (Paryžiaus administracinis apeliacinis teismas, Pranc?zija) panaikino pirmojo teismo sprendim? ir atleido M. Lassus nuo min?t? mokesi?. Mokesi? administratorius pateik? kasacin? skund? d?l pastarojo sprendimo *Conseil d'État* (Valstyb?s Taryba).
- 25 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nurodo, kad pagal pagrindin?je byloje nagrin?jamus teis?s aktus ir Pranc?zijos ir Didžiosios Britanijos sutarties 13 straipsnio 4 dalies a ir b punktus d?l 1999 m. M. Lassus, Didžiosios Britanijos rezidento mokesi? tikslais, ?vykdyto akcij? apsikeitimo sandorio susidariusi padid?jusi turto vert? gal?jo b?ti apmokestinta Pranc?zijoje.
- 26 Be to, šis teismas mano, kad nagrin?jamais teis?s aktais siekiama, nukrypstant nuo taisykl?s, pagal kuri? padid?jusios turto vert?s apmokestinimo momentas atsiranda jos susidarymo metais, leisti konstatuoti padid?jusi? turto vert? d?l apsikeitimo sandorio tais metais, kai sandoris buvo ?vykdytas, o apmokestinti j? metais, kuriais atsiranda apmokestinimo atid?jimo pabaig? nulemiantis ?vykis, t. y. per apsikeitim? gaut? vertybini? popieri? perleidimas.
- 27 Šiomis aplinkyb?mis, anot min?to teismo, tai, kad d?l v?lesnio apsikei?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimo susidariusi padid?jusi turto vert? yra apmokestinama kitoje valstyb?je nar?je, o ne Pranc?zijos Respublikoje, neturi ?takos pastarosios valstyb?s nar?s kompetencijai apmokestinti d?l nagrin?jamo apsikeitimo sandorio susidariusi? padid?jusi? turto vert?.
- 28 Vis d?lto M. Lassus gin?ija š? aiškinim?. Jis iš esm?s teigia, kad nacionalin?s teis?s aktuose nustatytas apmokestinimo atid?jimo mechanizmas yra nesuderinamas su Jungimosi direktyvos 8 straipsniu. Jis mano, kad šiame straipsnyje kaip apmokestinimo momentas numatytas v?lesnis apsikei?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimas, o ne apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris, nes pastarasis yra tarpinis sandoris, neutralus mokesi? poži?riu. Be to, jis tvirtina, kad nagrin?jamu atveju apsikei?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimo momentu Pranc?zijos Respublika neteko teis?s apmokestinti, nes perleidimui taikoma Jungtin?s Karalyst?s apmokestinimo kompetencija.
- 29 Kita vertus, tuo atveju, kai perleidimas yra apmokestinamas Pranc?zijoje, nes pagal nacionalin?s teis?s aktus mokesi? mok?tojams rezidentams leidžiama sumaž?jusi? turto vert? atimti iš tos pa?ios r?šies padid?jusios turto vert?s, mokesi? administratoriaus atsisakymas

sumažėjusi? turto vertė dėl vertybinių popierių perleidimo 2002 m. atimti iš padidėjusios turto vertės, kuri susidarė vykdžius apskaitinimo vertybiniais popieriais sandorį ir kurios apmokestinimas buvo atidėtas, kludoma sistėigimo laisvei.

30 Šiomis aplinkybomis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Jungimosi direktyvos] 8 straipsnio nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas tuo atveju, kai vykdomas apskaitinimo vertybiniais popieriais sandoris, patenkantis į direktyvos taikymo sritį, draudžiamas apmokestinimo atidėjimo mechanizmas, pagal kurį numatyta, kad nukrypstant nuo taisyklės, jog turto vertės padidėjimo pajamų apmokestinimą nulemiantis veikis atsiranda padidėjusios turto vertės susidarymo metais, padidėjusi turto vertė dėl apskaitinimo nustatoma ir apskaituojama sudarius apskaitinimo vertybiniais popieriais sandorį ir apmokestinama tais metais, kuriais atsiranda apmokestinimo atidėjimo pabaigą nulemiantis veikis, o tai gali būti, be kita ko, vertybinių popierių, gautų vykdžius keitimais, perleidimas?

2. Darant prielaidą, kad padidėjusi turto vertė dėl apskaitinimo vertybiniais popieriais yra apmokestinama, ar ji gali apmokestinti valstybę, kuri turėjo teisę šį apmokestinimą apskaitinimo sandorio vykdymo momentu, nors vykdžius šį keitimais gauti vertybinių popierių perleidimas patenka į kitos valstybės narės mokesčių jurisdikciją?

3. Jeigu į pirmesnius klausimus būtų atsakyta, jog pagal [Jungimosi direktyvą] nedraudžiama, kad padidėjusi turto vertė dėl apskaitinimo vertybiniais popieriais būtų apmokestinta tuo momentu, kai vertybiniai popieriai, gauti vykdžius keitimais, vėliau yra perleidžiami, skaitant atvejus, kai abu sandoriai nepatenka į tos pačios valstybės narės mokesčių jurisdikciją, ar valstybė narė, kurioje buvo atidėtas padidėjusios turto vertės dėl apskaitinimo apmokestinimas, gali šio perleidimo momentu, neatsižvelgdama į perleidimo rezultatą, kai šis rezultatas yra turto vertės sumažėjimas, apmokestinti padidėjusi? turto vertę, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, jeigu laikomasi taikytinų dvišalių sutarties dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo nuostatų? Šis klausimas pateikiamas tiek dėl [Jungimosi] direktyvos, tiek dėl sistėigimo laisvės, užtikrinamos [EB] sutarties 43 straipsniu (dabar – [SESV] 49 straipsnis), nes mokesčių mokėtojas, kuris apskaitinimo vertybiniais popieriais sandorio ir perleidimo sandorio vykdymo momentu apmokestinimo tikslais buvo laikomas Prancūzijos rezidentu, gali pasinaudoti tuo, kad sumažėjusi turto vertė dėl perleidimo būtų atskaityta.

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad reikia atsižvelgti į sumažėjusi? turto vertę dėl apskaitinimo gauti vertybinių popierių perleidimo, ar valstybė narė, kurioje susidarė padidėjusi turto vertė dėl apskaitinimo, turi atimti iš padidėjusios turto vertės sumažėjusi? turto vertę dėl perleidimo, ar ji turi, jeigu perleidimas nepatenka į jos mokesčių jurisdikciją, atsisakyti padidėjusios turto vertės dėl apskaitinimo apmokestinimo?

5. Jeigu į ketvirtąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad sumažėjusi? turto vertė dėl perleidimo reikia atimti iš padidėjusios turto vertės, kokią perleisti vertybinių popierių įgijimo kainą turi būti atsižvelgta apskaituojant šią sumažėjusi? turto vertę dėl perleidimo? Be kita ko, ar kaip vienetinė perleisti vertybinių popierių įgijimo kaina turi būti remiamasi bendra vykdžius keitimais gauti bendrovės vertybinių popierių verte, kuri yra nurodyta turto vertės padidėjimo pajamų deklaracijoje, padalyta iš šio vykdžius keitimais gauti vertybinių popierių skaičiaus, ar turi būti nustatyta vidutinė įgijimo kaina, atsižvelgiant ir į vėlesnius nei keitimasis sandorius, pavyzdžiui, kitus tos pačios bendrovės vertybinių popierių įgijimus arba neatlygintinus paskirstymus?“

31 2017 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-327/16 ir C-421/16 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

32 Kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 46 punkte, iš Jungimosi direktyvos 1 straipsnio matyti, kad ji taikoma jungimuisi, skaidymui, turto perleidimui ir apsiketimui akcijomis, jeigu juose dalyvauja dviejų arba daugiau valstybių narių bendrovės. Taigi byloje C-327/16 nagrinėjamos faktinės aplinkybės yra susijusios su dviejų vienoje toje pačioje valstybėje narėje, konkrečiai kalbant, Prancūzijoje, steigto bendrovių akcijų apsiketimais.

33 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas pripažino priimtinais prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kai, nors pagrindinės bylos faktinės aplinkybės Sjungos teisės tiesiogiai buvo netaikoma, jos nuostatas leido taikyti nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos visiškai su vidaus klausimais susijusios situacijos buvo sprendžiamos laikantis Sjungos teisėje tvirtinto požirio (2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Tokiais atvejais Sąjunga tikrai suinteresuota, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, iš Sjungos teisės perimtos nuostatos ar sąvokos būtų aiškinamos vienodai, neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis jos turi būti taikomos (2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 20 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

35 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad pirma, pateikti klausimai yra susiję su Sjungos teisės, t. y. Jungimosi direktyvos, nuostatų aiškinimu.

36 2016 m. liepos 21 d. atsakyme į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas patikslino, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai, priimti siekiant įgyvendinti Jungimosi direktyvą, taikomi tokiomis pačiomis sąlygomis apsiketimui vertybiniais popieriais sandoriams, neatsižvelgiant į tai, ar tai vidaus, ar tarpvalstybiniai sandoriai, kai vertybinis popieris turintis asmuo turi savo rezidavimo vietą mokesčių tikslais Prancūzijoje apsiketimui momentu.

37 Kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai taikomi vienodai situacijoms, kai apsiketimui vertybiniais popieriais sandoriai yra visiškai vidaus, ir Jungimosi direktyvoje nurodytoms situacijoms, reikia konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo užduoti klausimai byloje C-327/16 yra priimtini.

38 Dėl bylos C-421/16 pažymėtina, kad Austrijos vyriausybė iš esmės mano, jog situacija, kai įsigytos bendrovės kapitalo dalį turintis subjektas reziduoja mokesčių tikslais kitoje valstybėje narėje nei valstybė narė, kurioje yra įsigytos arba įsigyjantios bendrovės rezidavimo vieta, nepatenka į Jungimosi direktyvos taikymo sritį. Taigi pagrindinėje byloje vykdamas nagrinėjamo apsiketimui vertybiniais popieriais sandorį M. Lassus rezidavo mokesčių tikslais Jungtinėje Karalystėje, o įsigyta bendrovė ir įsigyjanti bendrovė buvo steigtos atitinkamai Prancūzijoje ir Liuksemburge.

39 Šiuo klausimu pažymėtina, kad jokioje Jungimosi direktyvos nuostatoje nenumatyta tokio jos taikymo srities apribojimo.

40 Iš tiesų, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 32 punkte, Jungimosi direktyva taikytina, kai

apsikeitimas vertybiniais popieriais, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsn?, vyksta tarp dviej? arba daugiau skirting? valstybi? nari? bendrovi?, kurios atitinka s?lygas, numatytas Jungimosi direktyvos 3 straipsnyje.

41 Taigi siekiant nustatyti Jungimosi direktyvos taikymo srit? neturi reikšm?s tai, kad aptariam? vertybini? popieri? tur?tojas rezidavo mokes?i? tikslais kitoje valstyb?je nar?je, o ne valstyb?se nar?se, kurios buvo susijusios su vertybini? popieri? apsikeitimu.

42 Nagrin?jamu atveju negin?ijama, pirma, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamas sandoris yra susij?s su dviej? skirting? valstybini? nari? bendrov?mis ir, antra, kad atitinkamos bendrov?s atitinka šios direktyvos 3 straipsnyje nurodytas s?lygas.

43 Šiomis aplinkyb?mis negalima manyti, kad Jungimosi direktyva taikoma tik tuo atveju, kai ?sigytos bendrov?s kapitalo dali? turintis subjektas reziduoja mokes?i? tikslais toje pa?ioje valstyb?je nar?je, kaip ir ?sigyta bendrov? arba ?sigyjanti bendrov?. Vadinasi, reikia atsakyti ? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo užduotus klausimus byloje C?421/16.

D?l esm?s

D?l pirm?j? klausim?

44 Pirmaisiais klausimais bylose C?327/16 ir C?421/16 prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia išsiaiškinti, ar Jungimosi direktyvos 8 straipsnis turi b?ti aiškinamas taip, kad juo draudžiami valstyb?s nar?s teis?s aktai, pagal kuriuos d?l apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio susidariusi padid?jusi turto vert? nustatoma sudarant š? sandor?, bet jos apmokestinimas atidedamas iki met?, kuriais ?vyks ?vykis, nutrauksiantis šio apmokestinimo atid?jim?, nagrin?jamu atveju – apsiei?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimas.

45 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad šiose dviejose bylose nebuvo teigiama, kad atitinkami mokes?i? mok?tojai buvo suteik? apsiei?iant gautiems vertybiniais popieriams didesn? mokestin? vert?, nei buvo vertybini? popieri?, kuriais apsieista, vert? visai prieš sudarant nagrin?jam? apsikeitimo sandor?. Taigi nagrin?jamiems apsikeitimo sandoriams taikytina Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalis.

46 Pagal šį nuostat? keitimosi akcijomis momentu gaunan?iosios arba ?gyjan?iosios ?mon?s kapitalui atstovaujan?i? vertybini? popieri? paskirstymas perleidžian?iosios arba ?gytosios ?mon?s akcininkui mainais už pastarosios ?mon?s kapitalui atstovaujan?ius vertybinius popierius savaime nesukelia tokio akcininko pajam?, pelno arba turto vert?s padid?jimo pajam? apmokestinimo.

47 Šiuo mokes?i? neutralumo imperatyvu ?gytosios ?mon?s akcinink? atžvilgiu Jungimosi direktyva siekiama, kaip matyti iš jos pirmos ir ketvirtos konstatuojam?j? dali?, užtikrinti, kad apsikeitimo akcijomis, kuriuo suinteresuotos ?vairi? valstybi? nari? ?mon?s, neapsunkint? apribojimai, kli?tys ar suvaržymai, kuri? atsiranda vis? pirma d?l valstybi? nari? mokes?i? nuostat? (2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimo A.T., C?285/07, EU:C:2008:705, 21 punktą).

48 Vis d?lto reikia priminti, kad pa?ia Jungimosi direktyva, remiantis jos ketvirta konstatuojam?ja dalimi, siekiama apsaugoti valstyb?s nar?s, kurioje yra perleidžian?ioji arba ?gytoji ?mon?, finansinius interesus. Taigi tarp ši? finansini? interes? yra kompetencija apmokestinti padid?jusi? turto vert?, susijusi? su vertybiniais popieriais, buvusiais iki apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio.

49 Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad šio straipsnio 1

dalies taikymas netrukdo valstybės narės turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusių paskesnio perleidimo metu, apmokestinimo taip, kaip ir turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusių iki įgyjimo turto vertybinio popierio perleidimo (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimo A. T., C-285/07, EU:C:2008:705, 35 punktą).

50 Atrodo, kad nors Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalimi, kurioje numatyta, kad dėl paties apskaitinio vertybiniais popieriais sandorio negali atsirasti dėl šio sandorio susidariusios padidėjusios turto vertės apmokestinimo, užtikrinamas tokio sandorio neutralumas mokesčių požiūriu, šiuo neutralumu nesiekama panaikinti tokios padidėjusios turto vertės apmokestinimo valstybėje narėje, kuriai priklauso kompetencija tai apmokestinimo, bet tik draudžiama laikyti šio apskaitinio sandorio apmokestinimo momentu.

51 Vis dėlto Jungimosi direktyvos 8 straipsnyje ir jokiame kitame šios direktyvos straipsnyje nėra nuostatų, susijusių su mokesčių priemonėmis, tinkamomis įgyvendinti šio 8 straipsnį.

52 Taigi laikydamosi Sąjungos teisės valstybės narės turi tam tikrą diskreciją, kiek tai susiję su šiuo įgyvendinimu (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 5 d. Sprendimo *Kofoed*, C-321/05, EU:C:2007:408, 41–43 punktus ir 2017 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *A*, C-292/16, EU:C:2017:888, 22 punktą).

53 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose numatytos priemonės pažymėtina, kad ji apima, pirma, dėl apskaitinio vertybiniais popieriais sandorio susidariusios padidėjusios turto vertės nustatymo sudarant šio sandorio ir jos apmokestinimo atidėjimą iki to laiko, kai vėliau bus perleisti apskaitintam gauti vertybiniai popieriai.

54 Kadangi dėl tokios priemonės šios padidėjusios turto vertės apmokestinimo momentas atidedamas iki metų, kuriais vyksta vykis, nutraukiantis šio apmokestinimo atidėjimą, t. y. apskaitintam gauti vertybiniai popieriai perleidžiami, šia priemone, kaip tai nurodė generalinis advokatas savo išvados 59 ir 60 punktuose, užtikrinama, kad pats apskaitinio vertybiniais popieriais sandoris nesukelia minėto padidėjusios turto vertės apmokestinimo. Taigi šia priemone laikomasi mokesčių neutralumo principo, kaip tai suprantama pagal Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalį.

55 Šia išvada negali būti abejojama remiantis vien tuo, kad padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl apskaitinio vertybiniais popieriais sandorio, nustatoma sudarant šio sandorį. Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad toks nustatymas yra vien būdas leisti valstybei narei, kuri turi kompetenciją apmokestinimo iki apskaitinio sandorio buvusių vertybinių popierių, bet kuriai pagal Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalį buvo sukludyta pasinaudoti ja sudarant šio sandorį, išsaugoti savo apmokestinimo kompetenciją ir ją pasinaudoti vėliau, t. y. tuomet, kai apskaitintam gauti vertybiniai popieriai bus perleisti pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

56 Šiomis aplinkybėmis pirmuosius klausimus bylose C-327/16 ir C-421/16 reikia atsakyti taip: Jungimosi direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos dėl apskaitinio vertybiniais popieriais sandorio, kuriam taikoma ši direktyva, susidariusi padidėjusi turto vertė nustatoma sudarant šio sandorį, bet jos apmokestinimas atidedamas iki metų, kuriais vyks vykis, nutrauksiantis šio apmokestinimo atidėjimą, nagrinėjamu atveju – apskaitintam gauti vertybinio popierio perleidimas.

Dėl antrųjų klausimų

57 Antraisiais klausimais bylose C-327/16 ir C-421/16 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Jungimosi direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad su

apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriu susijusi padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas atidėtas, apmokestinama, kai vėliau perleidžiami apsieikiant gauti vertybiniai popieriai, nors šis perleidimas nepatenka į šios valstybės narės mokestinę kompetenciją.

58 Kaip matyti iš šio sprendimo 49 ir 50 punktų, remiantis Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, darytina išvada, kad mokesčių neutralumo imperatyvu, numatytu apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio pagal šio 8 straipsnio 1 dalį atveju, nekludoma valstybės narės apmokestinti padidėjusios turto vertės, atsiradusios dėl vėlesnio apsieikiant gautų vertybinių popierių perleidimo, kaip ir apmokestinti padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl įsigijimo buvusių vertybinių popierių perleidimo.

59 Taip šio 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje pripažįstama valstybių narių, kurios turi kompetenciją apmokestinti padidėjusią turto vertę, susijusią su apsieitimo vertybiniais popieriais sandoriu, bet kurioms pagal šio 8 straipsnio 1 dalį buvo sukliudyta pasinaudoti šia kompetencija sudarant šį apsieitimo sandorį, teisė ja pasinaudoti tuomet, kai šie apsieikiant gauti vertybiniai popieriai vėliau perleidžiami.

60 Taigi, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 68 punkte, Jungimosi direktyva nederinami apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybių narių kriterijai. Vadinasi, joje neregamentuojamas kompetencijos apmokestinti tokį padidėjusią turto vertę priskyrimas.

61 Nesant Sąjungos priimtų suderinimo priemonių, laikydamosi Sąjungos teisės valstybės narės lieka kompetentingos pagal sutartis arba vienašališkai nustatyti savo apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo kriterijus, visų pirma tam, kad būtų išvengta dvigubo apmokestinimo (pagal analogiją žr. 2011 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, 45 ir 46 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).

62 Nagrinėjamo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl atitinkamų apsieitimo vertybiniais popieriais sandorių, pagal nacionalinę teisę ir tarptautinę sutarčių teisę patenka į Prancūzijos Respublikos apmokestinimo kompetenciją.

63 Šiomis aplinkybėmis ir dėl to, kad Jungimosi direktyva, kaip matyti iš šio sprendimo 56 punkto, nedraudžiama atidėti padidėjusios turto vertės, susidariusios dėl apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio, apmokestinimo iki vėlesnio apsieikiant gautų vertybinių popierių perleidimo, šia direktyva nekludoma atitinkamai valstybei narei apmokestinti šį padidėjusią turto vertę vykstant šiam perleidimui.

64 Vien dėl to, kad apsieikiant gautų vertybinių popierių perleidimas priklauso kitos valstybės narės nei ta, kuriai priklauso kompetencija apmokestinti padidėjusią turto vertę, susidariusi dėl apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio, apmokestinimo kompetencijai, kaip tai matyti iš generalinio advokato išvados 69–71 punktų, negalima neleisti antrajai valstybei narei pasinaudoti savo kompetencija apmokestinti padidėjusią turto vertę, atsiradusią taikant jos apmokestinimo kompetenciją.

65 Šis teiginys taip pat atitinka Teisingumo Teismo pripažintą su laiko elementu susijusį mokestinio teritorialumo principą, pagal kurį valstybės narė turi teisę apmokestinti padidėjusią turto vertę, atsiradusią taikant jos apmokestinimo kompetenciją, ir kuriuo siekiama išsaugoti apmokestinimo kompetencijos pasidalijimą tarp valstybių narių (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, 45 ir 46 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).

66 Taigi į antruosius klausimus bylose C-327/16 ir C-421/16 reikia atsakyti taip: Jungimosi

direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narų teisės aktai, kuriuose numatyta, kad su apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriu susijusi padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas atidėtas, apmokestinama, kai vėliau perleidžiami apsikeičiant gauti vertybiniai popieriai, nors šis perleidimas nepatenka į šios valstybės narų apmokestinimo kompetenciją.

Dėl trečiojo–penktojo klausimų byloje C-421/16

67 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, tuomet, kai buvo sudaromas apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris, M. Lassus rezidavo mokesčių tikslais Jungtinėje Karalystėje. Vis dėlto pagal Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos sutartį jis buvo prilygintas vertybinių popierių turinčiam mokesčių mokėtojui, kuris reziduoja Prancūzijoje, ir kompetencija apmokestinti turto vertės padidėjimą, susidariusį dėl šio apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio, priklauso šiai valstybei narei.

68 Be to, iš šios bylos medžiagos matyti, kad pagal pagrindinį byloje nagrinjamus teisės aktus susidariusi sumažėjusi turto vertė atimama išimtinai iš to paties pobūdžio padidėjusios turto vertės, susidariusios per tuos pačius metus arba per paskesnius penkerius metus. Taigi pagrindinį byloje nagrinėjama, kad atitinkama turto vertė sumažėjo per šiuos penkerius metus.

69 Per posėdį Prancūzijos vyriausybė patikslino, kad neleidžiama galimos sumažėjusios turto vertės, susidariusios vėliau perleidžiant apsikeičiant gautus vertybinius popierius, atskaityti iš padidėjusios turto vertės, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, kai šio perleidimo momentu mokesčių mokėtojas, turintis šiuos vertybinius popierius, nereziduoja mokesčių tikslais Prancūzijoje.

70 Taigi trečiuoju–penktuoju klausimais byloje C-421/16, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Jungimosi direktyva ir SESV 49 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiami valstybės narų teisės aktai, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apsikeičiant gautas vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narų apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusią sumažėjusią turto vertę, nors atsižvelgiama į tokia sumažėjusią turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną. Be to, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas siekia išsiaiškinti, kokios yra šios sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir apskaičiavimo taisyklės.

71 Primintina, kad sandoriai, kuriems taikoma Jungimosi direktyva, yra atskiras pasinaudojimo sistėigimo laisvė būdas, kuris svarbus geram vidaus rinkos veikimui, todėl priskiriamas prie ekonominės veiklos, kurios atžvilgiu valstybės narų yra pareigos gerbti šią laisvę (2017 m. lapkričio 23 d. Sprendimo A, C-292/16, EU:C:2017:888, 23 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

72 Vis dėlto, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 78, 100 ir 101 punktuose, Jungimosi direktyva nereguliuojamas nei klausimas, susijęs su galimos sumažėjusios turto vertės, susidariusios vėliau perleidžiant apsikeičiant gautus vertybinius popierius, atskaitymu, nei klausimas, susijęs su tokio atskaitymo ar jo apskaičiavimo taisyklėmis. Taigi klausimai, susiję su tokio atskaitymu, yra susiję su kilmės valstybės narų nacionaline teise nepažeidžiant Sąjungos teisės, nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio.

73 Vadinas, minėti klausimai reikia nagrinėti vien remiantis SESV 49 straipsniu.

74 Šiuo klausimu primintina, kad ?sisteigimo laisv?s apribojimais, kaip jie suprantami pagal SESV 49 straipsn?, laikomos visos priemon?s, d?l kuri? naudotis šia laisve draudžiama, sunku ar ne taip patrauklu (2017 m. lapkri?io 23 d. Sprendimo A, C?292/16, EU:C:2017:888, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

75 Nagrin?jamo atveju pažym?tina, kad apsikei?iant gaut? vertybini? popieri? v?lesnio perleidimo momentu M. Lassus buvo vertybini? popieri? turintis mokes?i? mok?tojas nerezidentas ir tod?l negal?jo atskaityti galimos sumaž?jusios turto vert?s, susidariusios per š? perleidim?, iš apsikei?iant atsiradusios padid?jusios turto vert?s, kurios apmokestinimas buvo atid?tas, nors jeigu jis b?t? buv?s vertybini? popieri? turintis mokes?i? mok?tojas rezidentas, jis b?t? gal?j?s atlikti š? atskaitym?.

76 Toks skirtingas vertinimas pagal tai, ar apsikei?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimo momentu mokes?i? mok?tojas, turintis vertybini? popieri?, reziduoja mokes?i? tikslais atitinkamoje valstyb?je nar?je, vertybini? popieri? turintiems mokes?i? mok?tojams nerezidentams apsunkina ir daro mažiau patrauklias bendrovi? restrukt?rizacijos operacijas, kurioms taikoma Jungimosi direktyva, tod?l jis yra ?sisteigimo laisv?s kli?tis.

77 Ši kli?tis leistina, tik jeigu ji yra susijusi su objektyviai nepanašia situacija ir gali b?ti pateisinama S?jungos teis?je pripaž?stamais privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais. Ta?iau net ir tokiu atveju ši kli?tis turi b?ti tinkama užtikrinti atitinkamo tikslo pasiekim? ir neviršyti to, kas b?tina šiam tikslui pasiekti (2017 m. lapkri?io 23 d. Sprendimo A, C?292/16, EU:C:2017:888, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 D?l atitinkam? situacij? panašumo pažym?tina, kad pagrindin?je byloje nagrin?tinais teis?s aktais siekiama apmokestinti padid?jusi? turto vert?, susidariusi? d?l apsikeitimo vertybiniais popieriais, kai M. Lassus buvo prilygintas mokes?i? mok?tojui, reziduojan?iam mokes?i? tikslais Pranc?zijoje. Atsižvelgiant ? tok? apmokestinim?, kuris buvo atid?tas iki v?lesnio apsikei?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimo, vertybini? popieri? turin?io mokes?i? mok?tojo nerezidento situacija šio perleidimo momentu, kaip antai M. Lassus situacija, yra objektyviai panaši ? vertybini? popieri? turin?io mokes?i? mok?tojo rezidento situacij? to paties perleidimo momentu.

79 Siekiant išsiaiškinti, ar nagrin?jama kli?tis gali b?ti pateisinama S?jungos teis?je pripaž?stamais privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, pažym?tina, kad Pranc?zijos vyriausyb? mano, jog privalomasis bendrojo intereso pagrindas, susij?s su apmokestinimo kompetencijos pasidalijimu tarp valstybi? nari?, gali pateisinti tokia? kli?t?.

80 Šiuo klausimu konstatuotina, kad apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybi? nari? išsaugojimas yra Teisingumo Teismo pripažintas principas (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkri?io 29 d. Sprendimo *National Grid Indus*, C?371/10, EU:C:2011:785, 45 punkt?).

81 Vis d?lto tokiomis aplinkyb?mis, kokios nagrin?jamos pagrindin?je byloje, kaip nurod? generalinis advokatas savo išvados 93 punkte, šiuo tikslu negalima pateisinti tokios kli?ties, nes kalbama vien apie Pranc?zijos Respublikos apmokestinimo kompetencij?.

82 Šiuo klausimu svarbu pažym?ti, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamos aplinkyb?s skiriasi nuo aplinkybi? byloje, kurioje buvo suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusi su padid?jusios turto vert?s apmokestinimu, kaip antai 2011 m. lapkri?io 29 d. Sprendimas *National Grid Indus* (C?371/10, EU:C:2011:785). Iš ties? byla, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, buvo susijusi su mokes?io išieškojimo atid?jimu, t. y. mokes?i? skola, kuri buvo galutinai nustatyta tuomet, kai mokes?i? mok?tojas d?l rezidavimo vietos perk?limo nustojo b?ti apmokestinamas kilm?s valstyb?s nar?s mokes?iu, o ne su apmokestinimo atid?jimu, kaip yra pagrindin?je byloje.

Šiomis aplinkybėmis 2011 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Grid Indus* (C-371/10, EU:C:2011:785) 61 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad priimančiosios valstybės narės neatsižvelgimas į sumažėjusi turto vertę nesukelia pareigos kilmės valstybei narei susijusios bendrovės turto gavimo momentu dar kartą įvertinti mokesčių skolą, kuri buvo galutinai nustatyta tuo metu, kai mokesčių mokėtojas dėl rezidavimo vietos perkėlimo nustojo būti apmokestinamas kilmės valstybės narės mokesčiu.

83 Taigi dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos padidėjusios turto vertės apmokestinimo atidėjimo iki vėlesnio apskaitant gautą vertybinių popierių perleidimo ši padidėjusi turto vertė apmokestinama tik vėlesnio perleidimo momentu, neatsižvelgiant į tai, kad ji buvo nustatyta sudarant apskaitimo vertybiniais popieriais sandorą. Tai reiškia, kad atitinkama valstybė narė įgyvendina savo kompetenciją apmokestinti minėtą padidėjusi turto vertę, kai susidaro nagrinėjama sumažėjusi turto vertė. Vadinasi, ši valstybė narė atitinkamai privalo atsižvelgti į tokį sumažėjusi turto vertę, kaip nurodė Komisija, kai įgyvendina savo kompetenciją apmokestinti šią padidėjusi turto vertę, kuri tapo faktiškai apmokestinama minėto perleidimo momentu.

84 SESV 49 straipsnis draudžia valstybės narės teisės aktus, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apskaitant gautą vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusi sumažėjusi turto vertė, nors atsižvelgiama į tokį sumažėjusi turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną.

85 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir jos apskaitavimo taisyklės pažymėtina, kad, kadangi Sąjungos teisėje, kaip tai matyti iš šio sprendimo 72 punkto, nenumatyta tokia taisyklė, laikydamosi Sąjungos teisės ir nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio, valstybės narės turi numatyti tokias taisykles.

86 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, trečiojo–penktojo klausimus byloje C-421/16 reikia atsakyti taip: SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apskaitant gautą vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusi sumažėjusi turto vertė, nors atsižvelgiama į tokį sumažėjusi turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną. Laikydamosi Sąjungos teisės ir nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio valstybės narės turi numatyti šios sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir apskaitavimo taisykles.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

87 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1990 m. liepos 23 d. Tarybos direktyvos 90/434/EEB dėl bendros mokesčių sistemos, taikomos vairių valstybių narių monių jungimui, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis, iš dalies pakeistos Aktu dėl Norvegijos Karalystės, Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, pritaikytu 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 95/1/EB, Euratomas, EAPB, 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos dėl**

apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio, kuriam taikoma ši direktyva, susidariusi padidėjusi turto vertė nustatoma sudarant šį sandorį, bet jos apmokestinimas atidedamas iki metų, kuriais įvyks įvykis, nutrauksiantis šio apmokestinimo atidėjimą, nagrinėjamu atveju – apsikeičiant gauti vertybinių popierių perleidimas.

2. Direktyvos 90/434, iš dalies pakeistos Aktu dėl Norvegijos Karalystės, Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, pritaikytu Sprendimu 95/1/EB, 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad su apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriu susijusi padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas atidėtas, apmokestinama, kai vėliau perleidžiami apsikeičiant gauti vertybiniai popieriai, nors šis perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją.

3. SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apsikeičiant gauti vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusią sumažėjusią turto vertę, nors atsižvelgiama į tokią sumažėjusią turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną. Laikydamosi Sąjungos teisės ir nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio valstybės narės turi numatyti šios sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir apskaičiavimo taisykles.

Parašai.

* Proceso kalba: prancūzų.